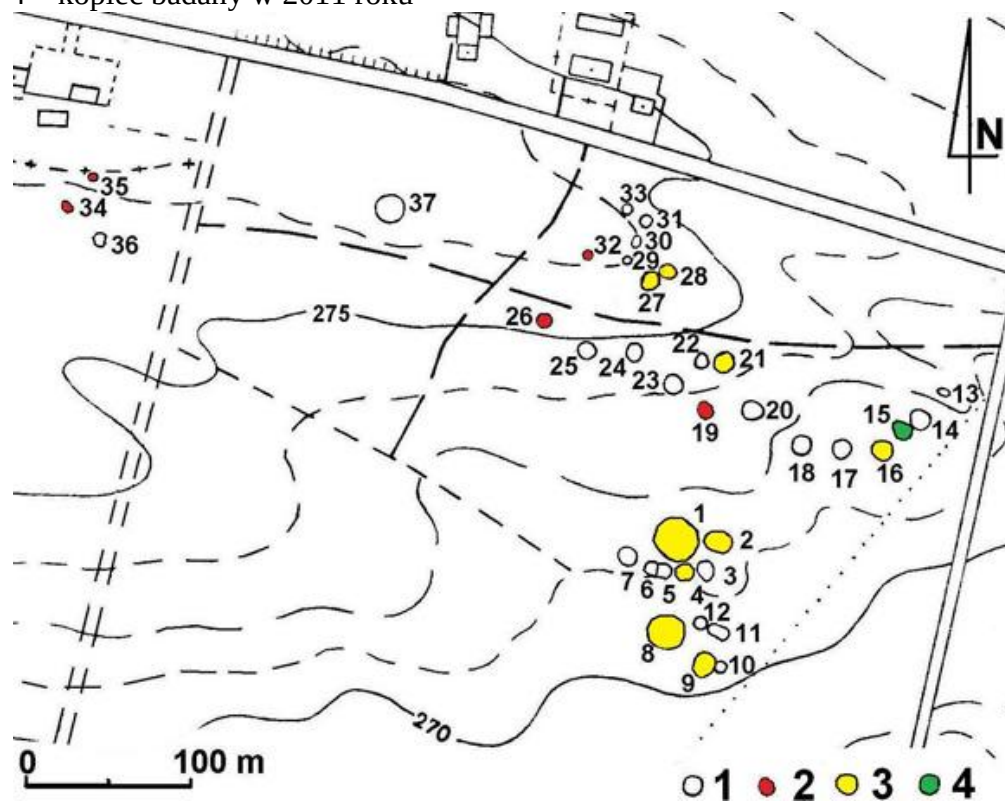

Kleczanów stan. 6, woj. świętokrzyskie – wczesnośredniowieczne ciałopalne cmentarzysko kurhanowe

(aut. M. Florek)

Plan cmentarzyska kurhanowego w Kleczanowie

- 1 – kopce nie badane
- 2 – kopce badane wykopaliskowo w latach 1990-1991
- 3 – kopce rozpoznane wierceniami w 1992 r.
- 4 – kopiec badany w 2011 roku

Wczesnośredniowieczne cmentarzysko kurhanowe w Kleczanowie (Kleczanów stan. 6), liczące 37 dobrze zachowanych kopców zostało odkryte w 1990 roku. W latach 1990-1991 przebadano wykopaliskowo pięć kopców: 19, 26, 32, 34 i 35, zaś w roku 1992 dodatkowo rozpoznano metodą wierceń kolejnych dziewięć: 1, 2, 4, 8, 9, 16, 21, 27 i 28.

Badania te wykazały, że jest to cmentarzysko z pochówkami ciałopalnymi, głównie nakurhanowymi popielnicowymi bądź typu nasypowego, a więc takimi, gdzie spalone szczątki zmarłych były złożone w popielnicę ustawioną na kopcu bądź rozsypane bezpośrednio na jego powierzchni. Na podstawie rodzaju stosowanego obrządku pogrzebowego i znalezionej w kopcach ceramiki czas funkcjonowania cmentarzyska można w przybliżeniu określić na okres między VIII a X wiekiem. Już po zaprzestaniu na cmentarzysku chowania zmarłych było ono dalej miejscem odbywania obrzędów „zadusznych”, przede wszystkim związanych z wiosennym świętem zmarłych, którego termin

w pokrywał się z chrześcijańskim świętem Zesłania Ducha Świętego, zwanym popularnie „Zielonymi Świątkami”. Tradycja odbywania festynów zielonoświątkowych, stanowiących kontynuację słowiańskiego „stada” – wiosennego święta zmarłych, na terenie cmentarzyska kleczanowskiego przetrwała do chwili obecnej.

W roku 2011 wznowiono badania cmentarzyska. Pracami, finansowanymi przez UMCS i Świętokrzyskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, kierował dr Marek Florek. Badania miały charakter ratowniczo-weryfikacyjny. Głównym ich celem było pełne przebadanie jednego z kurhanów (kopiec nr 15) usytuowanych we wschodniej części cmentarzyska, uszkodzonego przez nowożytnie wkopy, oraz rozpoznanie relacji stratygraficznych między nim a sąsiednimi kopcami (nr 14 i 16). W nasypie kopca 15

znaleziono jedynie pojedyncze drobne przepalone kości, kilka fragmentów ceramiki wczesnośredniowiecznej, fragment wiórka z krzemienia czekoladowego i krzesak wykonany ze schyłkowopaleolitycznego rdzenia z krzemienia święciechowskiego. Dwa ostatnie zabytki należy wiązać zapewne z odbywanymi na cmentarzysku obrzędami pogrzebowymi i zadusznymi, których elementem było rytualne rozpalenie ognia.

Bardzo niewielka ilość znalezionych przepalonych kości i fragmentów naczyń utrudnia pewne określenie rodzaju pochówku, wydaje się jednak najbardziej prawdopodobne, że mamy tu – podobnie jak w przypadku większości badanych wcześniej kopców – do czynienia z pochówkiem nakurhanowym bezpopielnicowym, zapewne ze szczątkami zmarłego rozsypanymi bezpośrednio na powierzchni kopca. Skromna ilość znalezionych kości sugeruje,

że mógł to być pochówek cząstkowy, a więc na kopcu zdeponowano jedynie część spalonych kości. Powstanie kopca 15, na podstawie znalezionej w nasypie ceramiki, w tym fragmentów wylewu i zdobionego rytymi liniami poziomymi brzuścia naczynia można datować na wiek IX.

Badania potwierdziły zatem wyniki wcześniejszych prac wykopaliskowych odnośnie chronologii cmentarzyska i stosowanego obrządku pogrzebowego.